

Svetopisemski pari in življenje v zakonu: kateheze za zakonske skupine 2023/24

avtor: Luka Mavrič

- Naslov: Svetopisemski pari in življenje v zakonu: kateheze za zakonske skupine 2023/24
- Nosilec avtorskih pravic: Nadškofija Ljubljana
- elektronska izdaja
- avtor publikacije: Luka Mavrič
- Jezikovni pregled: Mojca Cukjati
- Izdal: Urad za družino, Nadškofija Ljubljana, Ljubljana
- leto izdelave publikacije: 2023
- URL: <https://portal.pridi.com/2023/08/28/kateheze-za-zakonske-skupine-2023-24-svetopisemski-pari-in-zivljenje-v-zakonu/>

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

COBISS.SI-ID 161094403
ISBN 978-961-95176-1-1 (PDF)

Naslov: SVETOPISEMSKI PARI IN ŽIVLJENJE V ZAKONU

Predgovor:

NE POTREBUJEMO REKLAM, AMPAK ODREŠENJE

Ob predlogu katehez za zakonce, ki jih je napisal in mi jih je poslal g. Luka Mavrič, mi je stopila pred oči misel upokojenega beograjskega nadškofa Stanislava Hočevarja v knjigi *Predeli verovanja*. Takole pravi: »Grem po knjižnicah in ne vidim več napisa Vzgoja. Sedaj na policah piše samo še 'Hrana', 'Pijača', 'Kuhinja', 'Ekonomija' ...« (str. 188). Vedno znova me tudi presenečajo veliki plakati ob cestah, na katerih nas prepričujejo o potrebnosti ali pa o izjemnosti te ali one hrane. Da moramo jesti, nas vsakih nekaj ur opozori naš želodec in ne potrebujemo ravno plakatov ob cesti in reklam na televiziji. Ali smo se res spremenili samo še v uživalce hrane, pijače in razvedrila, globlje razsežnosti jaza pa nas ne zanimajo. Sodeč po policah v knjižnicah in po reklamnih sporočilih, je tako.

Zato sem vesel, da se je Luka Mavrič odločil, da bo za zakonske skupine in njihovo delo v naslednjem pastoralnem letu pripravil razmišljanja o zakonskih parih, ki jih srečujemo v Svetem pismu. Zakon ni od včeraj in tudi zapleti, ki se pojavljajo znotraj nekega para se niso začeli takrat, ko sta se ta žena in mož začela spoznavati, ko sta se zblíževala in se potem odločila, da želita in hočeta življenje živeti skupaj in svoje poti prehoditi skupaj.

Tudi v zgodovini odrešenja srečujemo osebnosti in pare, ki so s svojimi sposobnostmi, obdarjenostjo, plemenitostjo in sposobnostjo za žrtvovanje, pa tudi s svojimi pomanjkljivostmi, napakami, sebičnostjo in celo s svojo grešnostjo potrebovali odrešenje kot posamezniki in seveda tudi kot pari. Od prvega človeškega para, od Adama in Eve, ljudje doživljamo zgodbo medsebojne napetosti in potrebujemo oznanilo odrešenja.

Prepričan sem, da bodo zakonski pari, ki bodo prebirali pripovedi o svetopisemskih možeh in ženah, o zapletenosti njihovih odnosov in o Božjem odrešenjskem delovanju v in po njihovih vsakdanjih odnosih mogli prepoznavati človeškost svojega zakona, obenem pa tudi, da Bog tudi v njunem zakonu deluje kot odrešenik, ki med njima in po njima piše in uresničuje novo zgodbo odrešenja.

Luku Mavriču se zahvaljujem za idejo in za njeno uresničitev v tem priložniku, vsem zakonskim parom pa, ki se bodo ob tem navdihovali in rastli v svojem medsebojnem odnosu, želim Božjega blagoslova, ki naj poglobi in okrepi njihov odnos.

+ Stanislav Zore OFM

Uvod

Pred nami je zbirka devetih katehez za zakonske skupine za pastoralno leto 2023/24. V njih bomo spoznavali nekatere bolj prepoznavne svetopisemske pare. Tako kot ima danes vsak par svojo zgodbo, skozi katero odkriva Božjo bližino in svoje poslanstvo, imajo tudi svetopisemski pari vsak svojo zgodbo in lastno zakonsko dinamiko.

V tolažbo nam je, da tudi oni nikakor niso bili popolni. Vsak ima svoje kreposti in slabosti, zato se v njih brez težav prepoznamo. Odkrivali bomo, kako Bog vsakega moža in ženo vzgaja na svoj način, da bi odkril skrivnost prave ljubezni. Iz zgodb teh parov se danes lahko učimo, kako se odpirati Bogu v različnih situacijah, kako ga prositi za moč v preizkušnjah in slabostih. Spoznavali bomo, kako nas Bog navsezadnje vzgaja tudi po naših grehah in padcih.

Nepopolnost svetopisemskih parov nas opogumlja, da nas Bog vedno išče in nas želi srečati še posebej v naši nepopolnosti. Njihove zgodbe pa nas hkrati navdihujejo, da ne obtičimo na točki, kjer smo. Res je, da nas ima Bog tako rad, da nas vedno sprejema take, kakršni smo; obenem pa nas ima preveč rad, da bi nas pustil, kjer smo. Kadar so moške in žene iz Svetega pisma z njim sodelovali, so rastle v medsebojni ljubezni.

Verjamem, da bomo iz zgodb svetopisemskih parov poglobili spoznanje, kako si je Bog zamislil zakon. Božja beseda nam daje razumeti, kje smo sami v odnosu do Njega in katero je najino specifično poslanstvo za ta svet. Obenem nam daje tudi potrebno tolažbo, spodbudo in moč, da naredimo potrebne korake.

Naj nam te kateheze pomagajo, da bi tako, kot je dejal papež Frančišek, oba skupaj, kot mož in žena, odsevala čim bolj pristno podobo Boga, katerega bistvo je ljubezen. Naj po zakramentu zakona Božja zaveza vstopa v naše domove in postane temelj naših družin.

Luka Mavrič

1. Adam in Eva

Že takoj po stvarjenju človeka beremo o tem, da Adam izkuša globoko stisko. Nenavadno, saj je živel v raju in brez vsakega greha. Njegova težava je osamljenost. Človek je ustvarjen po Božji podobi, zato hoče živeti v ljubezenskem odnosu. Ni ustvarjen kot samozadosten. Nekomu mora povedati, da ga ima rad. Z nekom mora deliti svoje skrbi in veselje. Niti življenje v popolnem raju, obilje hrane in popolno gospostvo nad živalmi ga ne more potolažiti. Bog prepozna Adamovo stisko in odgovori nanjo tako, da iz njegovega rebra ustvari ženo, da bi ga dopolnjevala. Življenje v zakonu torej ni človekova iznajdba, ampak je zakon ustanovil Bog. On je tudi določil, da je namen zakona iskanje edinosti, saj pravi, da bosta oba eno.

Adam je naravnost navdušen. Prve človekove besede, ki so zapisane v Svetem pismu, so namenjene družici: *»To je končno kost iz mojih kosti in meso iz mojega mesa; ta se bo imenovala možinja, kajti ta je vzeta iz moža« (1Mz 2,23)*. Adam najde svojo dopolnitev v Evi. Brez nje je nepopoln. Adam in Eva le skupaj v edinosti odsevata pravo podobo Boga.

Beseda »pomoč«, ki se uporablja za opis Eve v 1 Mz 2,20 pomeni *»obdati, zaščititi ali pripomoči, pomagati«*. Eva je bila ustvarjena, da bi bila ob Adamu kot njegova »druga polovica«, da bi bila njegova pomočnica in tovarišica. To nikakor ne pomeni, da je nižja od Adama, ali da mu ni enakovredna. Sveto pismo navsezadnje tudi Svetega Duha imenuje Pomočnika, pa zaradi tega ni drugorazreden. Vloga Eve je torej, da je Adamu v pomoč.

Sveto pismo v nadaljevanju pojasnjuje, da bo *»zaradi tega mož zapustil očeta in mater in se pridružil svoji ženi in bosta eno meso« (1 Mz 2,24)*. Če najprej ne *'zapustiš'*, se ne moreš *'pridružiti'*. Iz te vrstice razberemo pomembno zaporedje odločitev, ki jih morata narediti tako fant kot dekle, da zaživita pravo enost v zakonu. Koliko ranjenosti povzroča mladim prezgodnja spolnost, ko še niso dozoreli v odločitvi za večno zvestobo drug drugemu. Ali pa še niso zmožni zapustiti staršev in potem svoje odločitve preverjajo s starši in se čutijo odgovorne njim namesto zakoncu.

Ko se moški in ženska poročita, postaneta »eno meso«. Ta enost je polno prikazana v telesni združitvi, spolni intimnosti. Nova zaveza dodaja opozorilo glede te enosti. *»Tako nista več dva, ampak eno meso. Kar je torej Bog združil, tega naj človek ne ločuje« (Mt 19,6)*.

Bog je zelo jasen in konkreten, kakšen dober namen ima zanju in kaj je njuna naloga. *»Bog ju je blagoslovil in Bog jima je rekel: »Bodita rodovitna in množita se, napolnita zemljo in si jo podvrzita; gospodujta ribam v morju in pticam na nebu ter vsem živalim, ki se gibljejo po zemlji!« (1 Mz 1,28)*.

V zgodbi o padcu prvega človeka beremo, da se je Eva spustila v pogovor s kačo, ki jo je pripravila do tega, da je vzela prepovedani sadež in vanj ugriznila. Očitno je, da pred Evinim padcem Adam ni bil kos svoji odgovornosti. Kača, ki je bila *»žival s polja«*, je prišla v vrt, ki bi ga moral on čuvati. To nalogo mu je dal Bog. Prav tako bi moral obvarovati svojo ženo pred

satanovim napadom, a jo je pustil samo. Adam ni najprej padel v tem, kar je storil, ampak v tem, česar ni. Pred grehom dejanja je pogosto greh opustitve.

Tako Adamov kot Evin padec je pokvaril popolnost odnosa, ki ga je Bog načrtoval, da bi ga imela med seboj. Dinamika prvega greha nam veliko pove o dinamiki naših padcev pred Bogom in padcev v zakonu. Včasih se ustavljamo le ob tem, kdo je kaj izrekel ali naredil, medtem ko greh opustitve preprosto spregledamo. Potem pa se na vsak način trudimo sebe opravičiti. Kot pravi Adamovi otroci krivdo najprej iščemo in vidimo zunaj sebe, sami smo zgolj žrtve okoliščin in ravnanj drugega. Ko Bog Adama povpraša, kaj se je zgodilo, se ta naredi nedolžnega in vso krivdo prevale na ženo in kačo, delno pa tudi na Boga, saj Ga spomni, da mu je ženo dal On.

Vprašanja za pogovor:

1. Božji namen za zakon je, da bi bila eno. Življenje v zakonu je zaznamovano z nenehnim iskanjem te enosti. Kdaj sva po mojem mnenju najbolj eno z zakoncem? Kaj je tisto, kar najbolj pogosto ogroža najino e(di)nost?

2. Vprašanje za žene: kdaj mi je najtežje sprejeti vlogo, ko moram biti v pomoč svojemu možu?

Vprašanje za može: kdaj mi je najtežje priznati, da potrebujem ženo, njen nasvet ali pomoč in jo zanjo tudi prosim?

3. Dvojni padec Adama in Eve nam razkriva dinamiko greha. Običajno je prvi greh moških greh opustitve, ne greh v dejanjih: ne izpolnijo zahtev svoje odgovornosti – najprej do svojih žena, nato do družin. Značilen greh žensk pa je, da presežejo meje svoje avtoritete in si prilastijo vloge mož. Ali se prepoznam v tej zgodbi?

2. Abraham in njegova zaveza z Bogom

Premalokrat se spomnimo na to, da je zakonska zveza pravzaprav zaveza med možem in ženo. Zaveza med njima je znamenje tiste zaveze, ki jo je Bog nekdanj sklenil z Abrahamom, kasneje po Mojzesu jo je sklenil z izvoljenim ljudstvom, nazadnje pa jo je Kristus sklenil s Cerkvijo. Zato v tej katehezi še posebej raziskujemo, kakšen je namen zaveze, ki jo je Bog sklenil z Abrahamom in kako ga je preko te zaveze vzgajal za zavezo med njim in Saro.

Bog je Abrahama (ko je bil še Abram) poklical, naj odide iz svoje dežele, svoje rodbine in odide na pot. Abraham je v veri to tudi storil, zato ga poznamo kot 'očeta vere'. Bog mu je obljubil, da bo iz njega naredil velik narod.

Gospod in Abraham sta imela čudovit, osebni odnos. Neko noč je Gospod pokazal Abrahamu, da mu bo dal v dediščino kanaansko deželo. Abraham ga je vprašal: »Po čem bom spoznal, da jo dobim v posest?« (1 Mz 15,8). Bog je odgovoril Abrahamu tako, da je z njim sklenil zavezo. Končna obveza, ki jo sprejme Bog glede česar koli, je, z drugimi besedami, zaveza. Svojo obljubo je torej Bog potrdil tako, da se je zavezal z Abrahamom.

Zavezo sta sklenila tako, da sta stopala med razpolovljenimi kosi darovanih živali. Zaveze torej ni brez žrtve, darovanja in krvi. S tem sta simbolno povedala drug drugemu: zdaj ne živim več sebi, ampak živim zate. Vsaka stran v zavezi lahko zahteva karkoli, kar pripada drugemu. Takrat je dobil tudi novo ime – Abraham, njegova žena Saraja pa je dobila ime Sara.

Čez nekaj let je Bog hotel zase Abrahamovega sina Izaka in Abraham je ostal zvest zavezi, čeprav se mu je trgalo srce. Takrat si je Bog premislil, saj je videl njegovo zvestobo. Skoraj dva tisoč let pozneje pa je Bog izpolnil svoj del zaveze do Abrahama in njegovega rodu. Daroval je svojega Sina, saj je le Njegova žrtev edina zmogla zadostiti za ves greh človeštva in ljudi spraviti z Bogom.

Kaj nam ima Abrahamova zaveza z Bogom povedati o zavezi zakona? Ko se krščanski moški in ženska poročita, svojo obljubo potrdita z zavezo, torej žrtvovanjem. Skupaj stopita ne med darovanimi živalmi, ampak skozi žrtev Jezusa na križu. Vsak od njiju reče, kot je rekel Pavel: »Skupaj s Kristusom sem križan; ne živim več jaz, ampak Kristus živi v meni« (Gal 2,20). Zakonec ne živi več zase, ničesar ne pridržuje zase, ampak umre sebi, da bi živel za zakonca, s katerim je v zavezi. Pravzaprav živi za Kristusa, ki biva v zakoncu.

Ta pogled je nasproten naravnosti človeške logike in mnogih parov, ki po njej danes vstopajo v zakon. Pogovorno pravijo, da se želijo poročiti 'v cerkvi', kar je zgrešeno. Če bi razumeli namen zaveze, bi rekli, da se želijo poročiti 'v Kristusu'.

To nerazumevanje je gotovo eden od razlogov, zakaj tako veliko zakonov propade. Preveč ljudi vstopi v zakon z vprašanjem: »Kaj bom dobil od tega?« To ne deluje. Vstopiti moramo v Božjo skrivnost in se vprašati: »Kaj bom dal?« Zakon deluje, ko daš sebe v celoti, ali pa sploh

nisi umrl sebi. Zaveza predpostavlja darovanje, žrtvovanje in kri. Sam učlovečeni Bog je s svojo krvjo potrdil večno zavezo z nami. Želi, da bi zakon med možem in ženo razumeli in živeli v tej resnici, kajti samo zavezni odnos lahko ustvari vez edinosti med možem in ženo.

Krščanski mož ima privilegij, da svoji ženi kaže isto vrsto ljubezni, s katero Kristus ljubi svojo Cerkev, za katero je dobesedno dal svoje življenje (Ef 5,25). Krščanska žena pa ima privilegij, da v svojem odnosu do moža kaže enako spoštovanje, kot jo ima Cerkev do Kristusa (Ef 5,24).

Vprašanja za pogovor:

1. Bog je svojo obljubo o potomcih in deželi potrdil tako, da je z Abrahamom sklenil zavezo. Se še spomniva, katere obljube sva midva potrdila z najino zavezo?
2. Bog je imel za Abrahama pripravljene blagoslove. Da bi jih bil deležen, je moral zapustiti vse, svojo deželo, svoje domače, svojo rodbino. Kaj mi je bilo najtežje zapustiti, ko sem vstopal(a) v zakon?
3. Pri sklenitvi zaveze je prisotno darovanje, žrtev in kri. V zakonski zavezi ni nič drugače. Kako sem gledal(a) na to ob poroki in kako razumem danes, da je življenje v zakonu povezano z darovanjem, žrtvijo in krvjo?
4. Vprašanje za može: sem pripravljen iz dneva v dan dajati svoje življenje za ženo, kot je Kristus dal svoje življenje za Cerkev? Kdaj mi je lažje in kdaj težje?

Vprašanje za žene: sem pripravljena možu izkazovati tako spoštovanje, kot ga ima Cerkev do Kristusa? Kdaj mi je lažje in kdaj težje?

3. Abraham in Sara

Bog je sklenil posebno zavezo z Abrahamom tudi zato, da bi mu razkrival, kako naj razume in živi zavezo s svojo ženo Saro. Bog je potrpežljiv z Abrahamom in ga počasi vzgaja, opominja in opogumlja. Abraham se presenetljivo v odnosu do Sare izkaže kot velik strahopetec. V kanaanski deželi je bila lakota in takrat še pod imenoma Abram in Saraja sta morala oditi v Egipt. Ker je bila Saraja zelo lepa, se je Abram ustrašil zase, da ga bodo hoteli ubiti. Prosil jo je, naj se vsem predstavlja kot njegova sestra, da se mu bo dobro godilo in da bo ostal živ. V resnici to ni bila čista laž, saj sta imela Abram in Saraja istega očeta, a različni materi. Faraon je Sarajino lepoto opazil in jo vzel v svojo hišo za ženo. Bog pa je zaradi tega udaril faraona z nadlogami. Faraon je bil jezen na Abrama, ker mu ni povedal, da je to njegova žena. Vrnil mu je Sarajo in ju izgnal iz Egipta.

Druga priložnost, ko se je bil Abram pripravljen raziti s Sarajo, je bila na dvoru Abimeleka, kralja Gerarja (gl. 1 Mz 20). Abram je spet prepričal Sarajo, naj reče, da je njegova sestra in naj prikrije dejstvo, da je tudi njegova žena. Zato jo je Abimelek vzel v svoj harem in si jo hotel vzeti za ženo. Toda Bog je nadnaravno posredoval, da bi obvaroval Sarajo. V snu je Abimeleku razodel, da je Saraja v resnici Abramova žena, in ga je posvaril, da bo, če si jo vzame, to plačal z življenjem. Abimelek, ki se je očitno bal Boga, je Sarajo takoj vrnil Abramom in ga z obilnimi darovi poplačal za napako, ki jo je bil storil.

Toda nazadnje je Abimelek vendar pograjal Sarajo in jo posvaril: »Glej, tvojemu bratu dajem tisoč srebrnikov; glej, naj bo zate kot zagrinjalo čez oči za vse, ki so s teboj. Tako si v vsem opravičena« (1Mz 20,16).

Bistvo Abimelekovega očitka Saraji lahko povzamemo tako: »Ko si poročena, ne smeš nikoli pogledati drugega moškega na način, kakor gledaš na svojega moža. On je zagrinjalo čez tvoje oči.« Kakor poročena ženska nima nobene pravice tako pogledati moškega, ki ni njen mož, tudi poročen moški nima pravice pogledati ali prejeti takšnega pogleda od ženske, ki ni njegova žena. Cilj zakonske zaveze je ohraniti to edinstveno, sveto in intimno spoznanje med moškim in žensko in ga obvarovati pred tem, da bi ga oskrnil kateri koli drug odnos.

Bog je še večkrat potrdil Abramom, da mu bo dal številno potomstvo. A oba s Sarajo sta bila že zelo v letih in Saraja se je odločila, da se ne bo več zanašala na Božjo obljubo, ampak raje vzame stvari v svoje roke. Abramom je ponudila svojo deklo Hagaro. Abram je očitno že tudi sam malce dvomil v Božjo obljubo, kajti sprejel je Sarin predlog. Spet vidimo, kako se je ponovila dinamika prvega greha Adama in Eve. Ko se mož oddalji od Boga, je žena izpostavljena skušnjavam in začne voditi zgodbo po svoje. Hagara je zanosila, potem pa se Saraja in Hagara nista več mogli prenašati, zato je Hagara pobegnila od nje. Bog pa je Hagaro usmeril nazaj, da se je vrnila.

Zatem je Bog sklenil zavezo z Abramom in mu dal novo ime Abraham, Sarajo pa je preimenoval v Saro in napovedal, da bo čez eno leto rodila sina. Sara je od daleč slišala to napoved. Sama pri sebi se je zasmejala, ker se ji je zdelo nemogoče, da bi na starost dobila

otroka. Trem možem je zanikala, da bi se smejala in ni priznala. Ni zmogla take odkritosti in zaupanja v odnosu do Boga kot Abraham.

Ko sta Izak in Izmael odraščala, Sara ni hotela, da bi Izak delil dediščino z Izmaelom. Abrahamu je rekla, naj nažene Hagaro in njenega sina. Abraham pa je imel rad oba in je hotel kot pošten oče tudi pravično poskrbeti za oba. Znašel se je v težki dilemi, kaj narediti? Naučil se je, da ni dobro, če slepo uboga Saro, spoznal pa je tudi, da se ne more zanašati na lastno pamet. Povprašal je Boga in On mu je naročil, da v tem primeru posluša Saro, saj bo On sam poskrbel tako za Izaka kot za Izmaela ter obema naklonil številno potomstvo.

Ko je Sara umrla, je Abraham kupil prvo parcelo v kanaanski deželi, polje z votlino, kjer je pokopal svojo ženo.

Vprašanja za pogovor:

1. Da bi zaščitil sebe, je Abraham izpostavil v nevarnost Saro in jo celo poslal v nezvestobo. Sem kdaj v skušnjavi, da bi se potuhnil za hrbet zakonca in tako odnesel celo kožo, tudi če zakonec zaradi tega prejme več udarcev? Sem se kdaj že postavil v bran zakoncu in prestregel udarce, ki so bili namenjeni njemu?
2. Abraham in Sara nista več zmogla čakati, kdaj bo Bog izpolnil obljubo o potomstvu. Sara je predlagala svojo rešitev brez Boga in Abraham jo je sprejel. Lahko razkrijeva, za katere namene trenutno moliva in s katerimi skušnjavami se bojujeva, da bi jih rešila (vsak) po svoje?
3. Imava kakšno izkušnjo, ko sva podvomila, da ima Bog dober načrt za naju, in sva stvari reševala brez Boga, potem pa nama je dal vedeti, da naju kljub temu ni zapustil?
4. Abraham se je naučil zaupati Bogu bolj kot Sari in tudi bolj kot sebi. Povprašal je Boga in On mu je naročil, naj glede Izaka in Izmaela naredi tako, kot pravi Sara. Medsebojni prepiri nam včasih vzamejo veliko energije, dokler se ne spomnimo in vprašamo Boga za odgovor ali spoznanje. Lahko podeliva kakšno izkušnjo?

4. Izak in Rebeka

V zgodbi o Izaku in Rebeki nas preseneti zelo obširna in natančna pripoved iskanja Izakove neveste. Abraham svojemu služabniku naroči, naj najde nevesto za sina Izaka v njegovi rodni deželi znotraj njegovega sorodstva. Služabnik se odpravi na pot. Po molitvi in znamenju na samem kraju prepozna, da je Bog Izaku namenil Rebeko. Pripelje jo k Izaku in ta se 'z njo potolaži po materini smrti'. To je mogoče razumeti tudi tako, da je v njej iskal svojo drugo mamo. Če je Rebeka zmogla zapustiti očeta in mater ter odšla iz svoje dežele, pa Izak ni prav zares naredil tega koraka, kot tudi vidimo v nadaljevanju njune zgodbe. Ni videti, da bi se povsem od-ločil zanjo, kar mu je Rebeka zamerila.

Izak in Rebeka sprva nista mogla imeti otrok, vse dokler Izak ni v molitvi izrecno prosil Boga in ga je ta uslišal. Rebeka je spočela in rodila dvojčka. Ezav in Jakob sta si bila zelo različna, nekompatibilna in tekmovalna. Izak je imel raje prvorojenca in lovca Ezava, Rebeka pa Jakoba, ki se je zadrževal doma. Zelo očitno je bilo med Izakom in Rebeko precej napetosti, zamer, neizrečenih stvari in nesoglasij, ki sta jih preigravala na ramenih sinov. Iz nezadovoljstva z zakonskim življenjem sta vsak enega od sinov navezala nase.

Podobno kot v zgodbi očeta Abrahama tudi zdaj nastopi lakota v kanaanski deželi. Izak hoče oditi v Egipt, kjer hrane ne manjka. Težave torej 'rešuje' na isti način kot jih je oče. V tem smislu je popolna kopija očeta, ponavlja vzorce njegovega vedenja in se ni še ničesar naučil. Nedvomno je Abraham svojemu sinu Izaku pripovedoval, skozi kakšne preizkušnje je šel in kako ga je Bog opominjal in učil. Ko se Izak znajde v podobni godlji, ne kaže, da si je kaj zapomnil.

Presenetljivo pa je, da Bog Izaku dobesedno ukaže, naj ostane v kanaanski deželi, in da torej zdrži v preizkušnji. Kmalu zatem se Izak ustraši za svoje preživetje med Kanaanci zaradi Rebekine lepote. Spet ravna enako kot oče in Rebeko tujcem predstavlja kot sestro. Filistejski kralj Abimeleh je nad njegovim ravnanjem ogorčen. Izak je kljub nenaklonjenim Kanaancem kot tujec zelo obogatel in si s tem nakopal njihovo nevoščljivost.

Še preden si je Rebeka izmislila, kako bi Jakob lahko prevaral očeta Izaka in prejel njegov blagoslov prvorojenca namesto Ezava, si je Ezav med Kanaankami že našel dve ženi, ki sta Izaku in Rebeki zagrenili življenje (1 Mz 26,34-35). Zelo mogoče je, da sta se zaradi tega Izak in Rebeka celo nekoliko bolj povezala. Jakob takrat še ni bil oženjen. Vse je naredil točno tako, kot mu je naročila Rebeka, spretno prevaral očeta Izaka, in pridobil blagoslov prvorojenca, ki je bil sicer namenjen Ezavu. S tem si je nakopal smrtno sovraštvo Ezava, ki je sklenil, da ga ubije. Moral je zbežati k Rebebinemu bratu Labanu v Mezopotamijo, dobil pa je tudi nalogo, da si tam najde nevesto.

Mnogo let kasneje sta se Jakob in Ezav spravila. Ko je Izak umrl, sta očeta skupaj pokopala. To daje slutiti, da sta se pred smrtjo spravila in pomirila tudi Izak in Rebeka.

Vprašanja za pogovor:

1. Izak se je z Rebeko tolažil po materini smrti. V njej je iskal drugo mamo in posledično Rebeka ni imela prostora kot žena. Nezavedno hočemo včasih z drugim zapolniti svojo praznino ali zadostiti neki lastni potrebi. Takrat ne vidimo drugega, temveč le svojo lakoto. Znava prepoznati take situacije?
2. Nekompatibilna dvojčka predstavljata neujemanje v zakonu. Otroci sami nimajo nikakršnih razlogov, da bi se med seboj sovražili, razen kadar preigravajo nerazrešen konflikt med zakoncema. Kako je pri nas doma? Bi se morala glede tega pogovoriti?
3. Izak se ni nič naučil iz napak svojega očeta Abrahama, ampak dobesedno ponavlja iste napake. Kljub temu je odprt za Božjo vzgojo in upošteva Božji poduk. Včasih ponavljamo večje ali manjše napake svojih staršev. Katere take vzorce sem prevzel(a) po starših, pa bi jih rad presegel(a)? Sem odprt(a) za Božji poduk?

5. Jakob in Lea/Rahela

Podobno kot oče Izak je tudi Jakob dobil nalogo, da si najde nevesto iz iste rodbine, torej rodbine Rebekinega brata Labana. Zanimivo je prvo srečanje med Jakobom in Rahelo. Jakob odvali kamen z vodnjaka, s čimer pokaže iznajdljivost, motivacijo in moč. Ko poskrbi za njeno drobnico, pokaže svoj socialni čut. Rahela začuti njegovo moškost in varnost. Z jokom pa Jakob pokaže tudi svojo ranljivost in neizpolnjenost. S tem ji pove, da hrepeni po njej in da jo potrebuje. Jakob pristopi torej močan in ranljiv hkrati. Rahela ga posluša in sprejema, njeno srce se ogreje zanj in takoj ga predstavi svojemu očetu.

Z Labanom se je Jakob dogovoril, da mu bo služil sedem let in si s tem prislužil mlado in lepo Rahelo. Sedem je sinonim za polnost, dovršenost, celo presežnost. Služiti sedem let v svetopisemski govorici pomeni »služiti do konca« - v kakovostnem in časovnem smislu.

Na poročno noč pa mu Laban pripelje starejšo in nič kaj lepo hčer Leo. Jakob je postal jetnik sposobnosti, s katero je v preteklosti druge uspešno varal in spravljaj v zadrego. Prevarant je končno sam prevaran in tako prisiljen, da se »iz oči v oči« sreča z lastno senco.

Ravno zdaj, ko je želel vstopiti v zakon, je torej sam postal žrtev še bolj zvitega od sebe. Zjutraj se stricu Labanu pritoži, da ga je prevaral. Laban pa mu pojasni, da v skladu z njihovimi običaji ne more vzeti mlajše, dokler se ne poroči starejša. Predlaga mu, da takoj vzame še Rahelo, zanjo pa mu služi še nadaljnjih sedem let. Jakobovo služenje se mora torej začeti znova in se ne sme končati. Jakob sme upati na Rahelo le, če je pripravljen prej dokončno in brezpogojno sprejeti Leo za svojo ženo.

Poglejmo, kaj nam pove pripoved o Jakobu in njegovih ženah, če postavimo hipotezo, da se v Raheli in Lei skriva ena oseba, ki ima pač dva obraza: Rahelinega in Leinega. Jakob je služil za lepo in mlado Rahelo. Na poročno noč pa je s transformacijo iz dekleta v ženo spremenila tudi svojo naravo, postavo in obraz in Jakob se zbudi ob Lei. To je na noč, ko si jo je Jakob »prilastil« in ji prenehal služiti. Bolj kot žena se je torej spremenil njegov odnos do nje. Jakob se Labanu pritoži, da ga je prevaral, ta pa Jakobu odločno pove, naj najprej sprejme »Leo«, takšno kot je, če želi dobiti »Rahelo«. Če želi torej svojo ženo spremeniti iz grde Lee v lepo Rahelo, jo mora najprej kot Leo vzljubiti, ji nato »služiti« in postajala bo zopet lepa ter ponovno vredna ljubezni – ne glede na starost. Trajni odnosi obstajajo tam, kjer je brezpogojno sprejemanje in služenje. Brezpogojna ljubezen do Lee pravzaprav pomeni, da njene senčne strani in hibe prepozna kot vredne ljubezni.

Bog ne neha vzgajati Jakoba za zrelo, brezpogojno ljubezen. Ker je bolj ljubil Rahelo kakor Leo, je Bog Lei dal, da je rodila, Rahela pa je ostala nerodovitna. Lea je rodila že štiri sinove in ob vsakem porodu je upala, da jo bo Jakob vzljubil, vendar se to ni zgodilo. Jakob ljubi Rahelo, ki je nerodovitna in svojega moža ni pripravljena deliti z Leo. Neljubljena Lea pa se z rodovitnostjo bori za Jakobovo naklonjenost. Med Leo in Rahelo je raslo čedalje večje ljubosumje in pravo tekmovanje za Jakobovo ljubezen in potomstvo, v kar sta vpletli še vsaka svojo deklo. Obe sta se znašli v medsebojni odvisnosti in prisiljeni sta bili popustiti. Zgodba se

obrne, ko začneta sodelovati. Rahela je od Lee dobila nekaj nadliščkov, ki spodbujajo plodnost, Lea pa je v zameno za nadliščke dobila noč z Jakobom. Zanimivo je, da sta potem obe spočeli. V tej zgodbi o Lei in Raheli lahko prepoznamo tudi dva namena zakonske ljubezni: rodovitnost in medsebojna ljubezen. Potem ko je Lea Jakobu rodila še dva sina, je Bog končno uslišal tudi Rahelino prošnjo in rodila je sina Jožefa.

Jakob se potem odloči, da pobegne od Labana z vsem imetjem in celotno družino. Lea in Rahela sta se takoj z njim strinjali in ga brez obotavljanja podprli. Če sta se doslej dojemali kot Labanovi hčerki in tekmici, se sedaj vidita predvsem kot Jakobovi ženi in materi.

Vprašanja za pogovor:

1. Jakob je sedem let služil Labanu, da je dobil Rahelo. Po poroki pa se vse obrne. Mora se naučiti brezpogojno ljubiti ženo, tudi v njenih pomanjkljivostih. Se morda spomnim, katerih stvari ali razlik sem se ustrašil(a) po poroki, ko sem bolje spoznal(a) svojega zakonca?
2. Služenje drugemu ni nekaj, kar si mora drugi zaslužiti, ampak je stvar moje odločitve. Kako sva midva po poroki odkrivala nove načine, kaj pomeni služiti drugemu?
3. Lea in Rahela predstavljata tudi ljubezen in rodovitnost. Spolnost je lepa, kadar je v odnosu prostor za oboje. Vemo pa, da včasih ni tako enostavno. Se zmoreva o tem pogovarjati ali se zdi, da se bolj z muko prilagajava drug drugemu in danostim?

6. Job in njegova žena

Za začetek je treba je povedati, da v središču te knjige ni odnos med Jobom in njegovo ženo, pač pa predvsem trpeči Job in njegov odnos z Bogom. Job je bil dober in pravičen človek, ki je ljubil Gospoda in spolnjeval njegove zapovedi. Z ženo sta imela deset otrok. Imel je veliko čred in veliko bogastvo.

Satan prepričuje Boga, da je Job zvest Bogu zgolj zaradi koristi, ki jih prejema od Njega, nikakor pa zaradi Boga samega. Njegova teza je, če Bog Jobu odvzame blagoslov, ga bo Job zapustil. Gospod je dopustil, da je bila Jobova vera preizkušena. Job je doživel težke stvari. V kratkem izgubi vse svoje imetje, otroke in tudi zdravje. V tem stanju ga celo njegova žena nagovarja, naj se neha zanašati Boga, saj ni več dokazov, da bi ga Bog ljubil. V nadaljevanju zgodbe ga obiščejo trije prijatelji in Job se v pogovoru z njimi sooča z lastno bolečino in trpljenjem. Prijatelji ga prepričujejo, da mora obstajati razlog za Božjo kazen in da je gotovo storil kaj hudega.

Job ostane popolnoma sam, brez razumevanja, brez vsakršnega sočutja ali podpore in brez tolažbe. Ne razume, zakaj je Bog dopustil, da tako trpi, prosi celo za smrt in se tudi jezi na Boga. Čuti, kot da ga je Bog pustil na cedilu, vendar se on želi pravdati z Njim, da dokaže svojo nedolžnost oziroma pravičnost.

Žena predstavlja skušnjava za Joba. Ona je v svojem srcu že zaključila z Bogom. Nehala se je spraševati o smislu trpljenja, ker ga pač ni. Nehala je moliti k Bogu in ga prositi za rešitev. *Tedaj mu je rekla njegova žena: »Ali se boš še oklepal svoje popolnosti? Boga prekolni in umri!« On pa ji je rekel: »Govoriš, kakor govori brezbožna ženska! Tudi dobro smo prejeli od Boga, zakaj bi hudega ne sprejeli?« Pri vsem tem Job ni grešil s svojimi ustnicami.» (Job 2,7–10). Jobova žena predstavlja vse tiste ljudi, ki v preizkušnji pridejo do zaključka: ali Boga ni, ali pa ni dober in pravičen. Smrt je boljša kot dolgoročno trpljenje.*

Podoben očitek najdemo tudi v Tobitovi knjigi. Tobit je bil pravičen in Bogu predan mož, potem pa je oslepel. Slepota pa ga ni odvrnila od njegove neomajne zvestobe Gospodovi postavi. Še vedno je živel pravično. Njegova žena je menila, da se ne splača staviti na Boga in bi raje videla, da se Tobit ne bi v vsaki stvari oziral na Boga. Potem bi živeli lažje in bolje. »Le kaj imaš od svoje miloščine? Le kaj od svojih pravičnih del? Saj vidimo, kaj je od tega!« (Tob 2,14). Njeno sporočilo je torej, da se ne splača naslanjati na Boga in računati Nanj.

Povsem človeško in razumljivo je, da se v trenutku preizkušnje sprašujemo, zakaj Bog to trpljenje dopušča. Ko se ukvarjamo s tem vprašanjem v zakonu, lahko postanemo jezni na zakonca, nase in na Boga. Takrat se kot skušnjava ponuja misel, da bi odšli iz odnosa in tako naredili konec brezsmiselnemu trpljenju. Da bi naredili križ čez Boga in prekinili odnos z zakoncem. Vendar Bog ni odgovoren za človekovo trpljenje. Človek zmore vztrajati tudi v bolečini in ne oditi iz odnosa, ko ima vero, da je Bog vedno in povsod prisoten, tudi ko ga ne čuti in ne doživlja Njegove prisotnosti. Zbližanje med zakoncema v času krize zahteva veliko poguma in ponižnosti. V molitvi lahko najdeta moč, da vztrajata in zdržita v preizkušnji.

Človek ne more presojati, zakaj se mu je zgodilo to ali ono. Tistim, ki pravijo: »Zakaj Bog dopušča trpljenje?«, Jezus odgovarja, naj se spreobrnejo — pokesajo greha in verujejo Vanj.

V Jobu najdemo zgled človeka, ki je sredi trpljenja, za katerega ne pozna vzroka, prepričan, da bo nekega dne gledal obličje Boga, svojega Odkupitelja. Pokesal se je, ker je hotel v imenu svoje omejene človeške pameti klicati na zagovor Boga, Stvarnika vsega stvarstva. Obljubil je, da mu bo zaupal. Gospod je vedel, da ga Job ljubi. Ozdravil ga je in ga blagoslovil s še več otroki in z dvakrat toliko bogastva, kot ga je imel prej.

Vprašanja za pogovor:

1. Imava kakšno izkušnjo trpljenja, ki naju je doletelo (pretres v financah, stanovanjska stiska, smrt v družini, bolezen, izguba službe, težke razmere doma ali v službi, ...)? Lahko poveva, katero trpljenje je to bilo? Kako je bila v tem trpljenju na preizkušnji tudi najina vera, da je Bog dober, pravičen?
2. Ali naju je to trpljenje povežalo in okrepilo najino povezanost z Bogom? Ali pa sva se zaradi preizkušnje oddaljila med seboj in tudi od Boga?
3. Kaj nama je najbolj pomagalo v tem trpljenju, da sva ohranjala zaupanje in vero?
4. Satan je izkoristil ženino šibkost in po njej skušal tudi Joba odvrniti od Boga. Ali se zavedam lastnih šibkosti in potencialne možnosti, da padem pod vpliv hudega duha?

7. Tobit in Hana

V Tobitovi knjigi srečamo kar tri zanimive pare. Prvi par sta Tobit in Hana, drugi Tobija in Sara, tretji par pa Raguel in Edna.

Na začetku knjige beremo, da je Tobit pravičen pred Bogom. Spoštuje Mojzesovo postavo, obhaja praznike, daje desetino, pomaga sirotam, vdovam in tujcem. Pogosto tvega lastno življenje, ko skrivaj pokopava mrtve rojake. Za to ne prejema nobenega povračila. Nasprotno. Vse imetje so mu vzeli, z ženo Hano in sinom Tobijem je moral zbežati iz mesta Ninive. Ko so se lahko vrnilo na svoj dom, pa nenadoma še oslepi. Njegova žena iz vsega skupaj potegne sklep, da se ne splača biti pravičen in usmiljen, saj ni videti, da bi Bog to nagradil, ampak ima od tega zgolj trpljenje in preganjanje, zdaj pa še slepoto, zaradi katere mora ona zdaj toliko več delati, da preživlja celotno družino. Očita mu: *»Le kaj imaš od svoje miloščine? Le kaj od svojih pravičnih del? Saj vidimo, kaj je od tega!«*(Tob 2,14).

Tobit je popolnoma osamljen in trpi zaradi sramotenja. V molitvi prosi Boga, naj ga vzame k sebi. Na drugem kraju, v mestu Ekbatana, zelo podobno moli k Bogu Sara, ki si je želela umreti zaradi sramotenja dekel, ker je pokopala že sedmega moža.

V 3. poglavju beremo, da je Bog uslišal molitve Tobita in Sare. Odločil se je poslati angela Rafaela, da usliši oba. Tobitu bo ozdravil oči, njegov sin Tobija pa bo Saro osvobodil zlega duha in se z njo oženil.

Tobit čuti, da se mu življenje izteka in se v svojem srcu že poslavlja od življenja. Svojemu sinu Tobiju zapusti čudovito duhovno oporoko, ki je povzetek njegovih življenjskih načel, v srcu katerih je Bog. Obenem mu da nalogo, da si poišče vodnika in se odpravi v Rages h Gabaelu, pri katerem je shranil deset talentov srebra.

Tobitov sin Tobija in njegov vodnik Azarja, ki je v resnici nadangel Rafael, se poslovita od Tobita in Hane. Ta se ni strinjala s Tobitom, da pošilja sina na pot. Hoče ga zaščititi, da se mu ne bi kaj zgodilo, predvsem pa se boji, da bi ga izgubila. Prej je svojemu možu očitala, da zaradi njegove neomajne pravičnosti tolčejo revščino, zdaj pa mu očita, da mu denar pomeni več kot sin. Tobit jo je z jasno besedo ustavil in ji dal vedeti, naj se ne vznemirja, saj je sin v varnih rokah in se bo srečno vrnil nazaj.

Tobija in Azarja sta se zadržala na poti zaradi druge pomembne naloge (ta je snov naslednje kateheze). Iztekli so se dnevi, ko naj bi se vrnila. Tobita je začelo skrbeti, Hana pa je začela Tobita obtoževati, da je poslal sina v smrt in da ji sedaj še laže, da je živ. Končno se je sin Tobija vrnil. Hana je tedaj ozdravljena vsake nezdrave navezanosti na sina. Vse, kar si je želela, je, da bi ga pred smrtjo še enkrat videla: *»Videla sem te, sin! Zdaj lahko umrem.«* In je zajokala. (Tob 11,9).

Rafael je poskrbel, da je imel Tobija zdravilo za očetove oči.

Sin se mu je približal, v roki je imel ribji žolč, mu ga nanesel na oči, obenem ga je čvrsto prijel in mu rekel: »Pogumno, oče!« Nato je razmazal zdravilo in mu ga vtisnil. Z obema rokama je z očesnih kotov odstranil bele pege. Tedaj se je Tobit vrgel sinu okoli vratu, zajokal in mu rekel: »Zdaj te vidim, sin, ti luč mojih oči!«(Tob 11,11-13).

Tako je Tobija očetu in materi prinesel vsakemu potrebno ozdravljenje in blagoslov.

Vprašanja za pogovor:

1. V času komunizma pri nas so mnogi kot Tobit ostali zvesti Bogu, čeprav so bili zaradi tega preganjani. Nekateri pa so se kot Hana vdajali mislim, da nimajo od tega prav nobene koristi, le težave. Kako težko je ohranjati vero v okolju, ki je uperjeno proti Bogu in Njegovim zapovedim? Smo tudi danes vedno bolj napadeni na tem področju?

2. Tobit je ustavil Hano, ki zaradi strahu ni zmogla spustiti sina v svet. Slišal je njene strahove in ji dal vedeti, da bo angel poskrbel, da se srečno vrne nazaj. Vprašanje za može: ali zmorem prisluhniti ženinim strahovom in jo z mirno odločnostjo ustaviti?

Vprašanje za žene: ali upam odkrito spregovoriti o svojih strahovih brez obtoževanja?

3. Tobit je kot mož in oče dobro opravil svojo vlogo. Ni podlegel strahovom svoje žene. Zaupal je Bogu in sinu, da bo kos nalogi. Za nagrado mu sin ob vrnitvi prinese zdravilo za oči. Po Tobitovi veri je tudi njegova žena Hana ozdravljena nezdrave navezanosti na sina. Kako naju to nagovarja?

8. Tobija in Sara

Izkaže se, da glavni cilj potovanja za Tobija niti ni zlato, ki ga mora prinesiti domov. Po doživetju z ribo je zdaj pred njim odločilna življenjska odločitev in z njo povezana preizkušnja. Vodnik Azarja med potjo pripravlja Tobija na poroko s Saro. Tobija je dobro poznal Sarino prekletstvo, zato mu ni bilo do poroke z njo. Upravičeno se je bal, da bo umrl, kot je umrlo že sedem ženinov pred njim. Angel pa mu je dal jasna navodila, kako naj ravna, da odžene zlega duha in kako naj s Saro molita. Opogumil ga je, da bo s tem izpolnil očetovo zapoved in da je Sara prav njemu namenjena, da jo on odreši. Potem se Tobija ni več bal in je svojemu vodniku velel, naj ga čimprej privede do Sare. Nič več ni mislil na srebrnike, ampak na Saro. Točno je vedel, kako mora ravnati, zato so vsi strahovi odpadli in to je njegovemu hrepenenju dalo krila. Pri Raguelu je zavrnil vsako pogostitev in vztrajal pri svojem: *»Ne bom okusil jedi in ne bom pil, dokler ne urediš moje zadeve«* (Tob 7,12). S tem ključnim stavkom Tobija vzpostavi jasno hierarhijo vrednot. Ljubezen je pomembnejša od hrane, pijače in srebra, ki ga mora prinesiti domov.

Iz besed, ki so si jih izrekli, vidimo, da so odločitev za poroko imeli za vseživljenjsko odločitev, ki pomeni ločitev od staršev in pridružitve zakoncu. V spalnici se Tobija spomni angelovih besed, kako bo pregnal demona. Ribja jetra in srce postavi na žerjavico. To sta dva najvitalnejša organa. Srce je simbol za neizčrpno ljubezen, jetra pa predstavljajo nujnost rednega prečiščevanja. Darovanje teh organov lahko razumemo tudi kot njuno odločitev za celostno in darujočo ljubezen ter za sprotno reševanje konfliktov. Ljubezen, ki jo gradimo z Bogom in kjer upoštevamo principe »srca in jeter«, je močnejša od smrti, močnejša od vseh nezdravih navezanosti z domačimi, močnejša od vseh strahov in močnejša celo od hudih duhov.

V spalnici sta najprej v molitvi slavila Boga in Njegovo zamisel, da je Adamu ustvaril Evo. Skupno molitev postavljata pred skupno »posteljo«. Mož in žena bosta »eno telo« ne le, dokler bosta lahko skupaj »spala«, marveč dokler bosta sposobna skupaj moliti. Iz Tobijeve odločne držbe, njegovih dejanj in besed je razviden njegov namen, da v Sari utrdi zavedanje, da jo sprejema kot dar od Boga in da je vredna ljubezni. Ko se zavedamo, da smo vredni ljubezni, smo je tudi sposobni. Za to milost se spleča moliti.

Čeprav je uspešno pregnal hudega duha proč od Sare, pa Tobijeve naloge s tem še ni konec. Odrešiti jo mora še posesivnega očetovega odnosa, kot bomo videli v naslednji katehezi.

Vprašanja za pogovor:

1. Tobija je bil *»že pred veki namenjen Sari, da jo odreši«*. Po zakramentu zakona naju Bog hoče uporabiti za odrešujoče orodje drug drugemu. Ali lahko verjameva Bogu v Njegov odrešilni načrt za naju, da naju hoče osvoboditi strahov, kompleksov nevednosti, ranjenosti, demonov ...?

2. Ko Azarja Tobija opogumi in opremi z napotki, kako pregnati demona, se v Tobiju prebudi neustavljivo hrepenenje po Sari. Na kakšen način bi lahko pomagali mladim fantom in dekletom, da jih opogumimo in opremimo za življenje v zakonu?

3. Par, ki moli skupaj, ostane skupaj. Kako skrbiva za najino skupno molitev?

9. Raguel in Edna

Raguel in Edna sta se takoj izkazala s svojo gostoljubnostjo, toplo naklonjenostjo, sočutjem in pristnim veseljem. Raguel je Tobiju po resnici povedal, kako je s Saro. Presenečen je nad Tobijevo odločenostjo, da se hoče takoj poročiti z njo. Tukaj je Tobija pokazal duhovno moč, ki je Raguel v prejšnjih snubcih ni videl.

Edna je pokazala celo več poguma kot Raguel. Poleg velikega sočutja, ki ga je imela do hčerke, je pokazala tudi svojo vero in zaupanje v Boga. Vedela je, kaj je njena naloga matere in kaj potrebuje hči ta trenutek od nje. Rekla ji je: »Bodi pogumna, hči! Gospod neba bo tvojo žalost spremenil v veselje. Bodi pogumna!«

Raguel je zelo sinovsko sprejel Tobija. Dal mu je Saro za ženo. Čeprav je bil sicer pošten, pa je funkcioniral na način, da je imel vedno pripravljen še '*plan B*', za vsak slučaj, da se ne bi osramotil. Ni se zanašal, da bo Tobija preživel poročno noč. Ne verjame v prihodnost njunega odnosa. Ukaže, naj ponoči skrivaj skopljejo grob zanj. Predvsem pa se zdi, da je Raguelu najpomembnejše to, da drugi ljudje tega ne izvedo in da se mu ne bi posmehovali. Ne sprašuje se, kako bi opogumil hčer, ker je zaseden s svojimi strahovi. Da se je celotna družina zelo obremenjevala s tem, kako jih gledajo drugi, izvemo že na začetku knjige, ko je Sara prvič omenjena. Ena od dekel njenega očeta jo je sramotila in obtoževala, da je morilka svojih mož. Sara se je hotela obesiti, pa si je premislila, da ne bi zaradi njenega samomora še bolj zasramovali njenega očeta. Zgleda, da vsa družina skrbi za očetov ugled. Vsi v družini so nemočne žrtve stalnega zasmehovanja in sramotenja, oče pa jih ne zmore zaščititi. Hudi duh, ki ga je moral Tobija najprej premagati, je torej domoval tudi v Sarinem očetu in v njeni družini.

Potem ko Tobija vendarle ostane živ, pa se izkaže, da ima Raguel svoja pričakovanja do Tobija. Kakor je bila Sara obremenjena, da ne bo razočarala svojega očeta ali ga kakorkoli osramotila, je zdaj tudi Tobija čutil ta pritisk, ki ga je Raguel nezavedno izvajal v imenu očetovske skrbi in naklonjenosti. Najprej je poročno slavje raztegnil iz tradicionalno enega tedna na štirinajst dni. Potem pa je še razkril pričakovanja, da bodo odslej skupaj živeli kot ena velika in lepa družina. Vse jima bo prepustil, da le ostanejo skupaj. Ni zmogel spustiti iz rok hčerke Sare. Ko ga Tobija ni nehal prositi, da sme oditi skupaj z ženo Saro, je končno le privolil in ju blagoslovil. Raguelova žena Edna teh pritiskov ni izvajala, ampak ju je preprosto blagoslovila in jima zaželela vse dobro.

Na strani Tobijevih staršev je mati tista, ki je bila pretirano navezana in posesivna do Tobija, na strani Sarinih staršev pa je bil oče tisti, ki si je lastil Saro. Tobija je imel pozitivno izkušnjo s svojim očetom in upoštevajoč angelove napotke je zmogel zbrati potrebno odločnost, da je Saro iztrgal iz objema demona posesivnosti, ki je držal v šahu celo njeno družino.

Vprašanja za pogovor:

1. Tako Tobit kot Raguel trpita zaradi zasramovanja. Vendar pa Tobit to izroča Bogu, Raguel pa je ves obremenjen z iskanjem zasilnih izhodov in celotno družino obremeni s skrbjo za svojo čast. Koliko si midva upava biti to, kar sva? Oziroma, koliko sva obremenjena s tem, kako naju vidijo drugi?

2. Očitno Edna zmore brezpogojno ljubezen do hčerke Sare, za radodarnostjo Raguela pa se skrivajo pričakovanja in posesivnost. Sara je potrebovala Tobijevo odločnost, da se je zmoгла osvoboditi občutka odgovornosti do očetovih pričakovanj. Včasih ne prepoznamo, kako nas starši vežejo nase in potrebujemo pogled zakonca, da nam odpre oči. Težko nam je to povedati in morda še težje slišati. Kako nama gre to od rok?

Literatura:

Sveto pismo, Slovenski standardni prevod, Ljubljana 1996.

Gerjolj Stanko, Živeti, delati, ljubiti. Celje: Celjska Mohorjeva družba, 2009.

Prince Derek, Zakonska zaveza: Svetopisemska skrivnost za trajno ljubezen. Ljubljana: Ignis, 2012.

Grün Anselm, Zakon: Blagoslov za skupno življenje. Ljubljana: Koper, 2007.

Pedersen Mary Jo, V sreči in nesreči, v Bogu. Ljubljana: Družina, 2016.

Content E., Lucereau B., Mathieu V., Poroka... In potem? Graditi, vzdrževati in negovati odnos. Ljubljana: Družina, 2013.

Bašič Jančar Lidija, Vztrajanje v ljubezni z vidika svetopisemskih zgodb. Bogoslovni vestnik 77 (2017) 3/4, 759–774.